

«ایران» عملکرد یک ساله وزارت دفاع در حوزه موشکی را بررسی می کند

ارتقای دفاع راهبردی از «خرمشهر» تا «قاسم بصیر»

وزارت دفاع
تحت مدیریت
سرتپ
نصیرزاده،
نه تنها از توقف
پروژه های
دفاعی
جلوگیری
کرد، بلکه
با تمرکز بر
خودکفایی،
هوشمندسازی
و بهره گیری
از فناوری های
نوین،
دستاوردهای
قابل توجهی
را هم رقم زد.
در قلب این
دستاوردها،
برنامه
موشکی ایران
قرار دارد
که در یک
سال گذشته
نه تنها متوقف
نشد، بلکه
با رونمایی
از ۳ موشک
پیشرفته
«قاسم
بصیر»،
«اعتماد» و
«خرمشهر»
به نقطه اوج
جدیدی رسید

دوره وزارت نصیرزاده در شرایطی آغاز شد که ایران با تهدیدات فزاینده‌ای مواجه بود. ترور شهید اسماعیل هنیه در تهران، آن هم یک روز پس از تحلیف ریاست جمهوری باعث شد نیروهای مسلح کشورمان عملیات «وعده صادق ۲» علیه رژیم اسرائیل را اجرایی کنند. در ادامه رژیم صهیونیستی در آبان ماه ۱۴۰۳ به چند نقطه از خاک کشورمان تجاوز کرد. همه اینها به عنوان یک آزمون عملی برای وزارت دفاع عمل کرد و درس های آن به بازنگری استراتژی های دفاعی منجر شد. وزارت دفاع تحت مدیریت سرتپ نصیرزاده، با درک این ضرورت، نه تنها از توقف پروژه های دفاعی جلوگیری کرد، بلکه با تمرکز بر خودکفایی، هوشمندسازی و بهره گیری از فناوری های نوین، دستاوردهای قابل توجهی را هم رقم زد. در قلب این دستاوردها، برنامه موشکی ایران قرار دارد که در یک سال گذشته نه تنها متوقف نشد، بلکه با رونمایی از ۳ موشک پیشرفته «قاسم بصیر»، «اعتماد» و «خرمشهر» به نقطه اوج جدیدی رسید. این موشک ها که هر یک برای پاسخ به نیازهای استراتژیک خاص طراحی شده اند، نشان دهنده جهشی قابل توجه در فناوری موشکی ایران و تعهد وزارت دفاع در دوره جدید به تقویت بازآرندگی کشور هستند.

را دشوار می کند. با طول تقریبی ۱۱ متر، قطر ۰.۶۸-متر و وزن کلی حدود ۷ تن، این موشک به دلیل استفاده از سوخت جامد، زمان آماده سازی و پرتاب بسیار کوتاهی دارد که برای واکنش سریع در شرایط جنگی حیاتی است. کلاهک آن که قابلیت حمل مواد انفجاری قوی با تخصصی را دارد، با مانورپذیری محدود در فاز نهایی، امکان قرار از سامانه های پدافندی پیشرفته مانند گنبد آهنین یا پاتریوت را فراهم می کند. آزمایش

زیرساختی را دارد. «قاسم بصیر» با پیشران سوخت جامد و طراحی دو مرحله ای، از سامانه هدایت ترکیبی اینرسی و الکترواپتیکی با حسگرهای مادون قرمز بهره می برد که وابستگی به GPS را حذف کرده و مقاومت آن را در برابر جمیگ الکترومغناطیسی دشمن افزایش داده است. بدنه این موشک از مواد کامپوزیتی و دقت کمتر از ۳ متر (CEP)، توانایی هدف گیری دقیق اهداف استراتژیک مانند مراکز فرماندهی یا تأسیسات

«قاسم بصیر» نقطه زن ترین موشک ایرانی

موشک «قاسم بصیر» که در اردیبهشت ۱۴۰۴ رونمایی شد، به عنوان نقطه زن ترین موشک ایرانی و نمادی از پیشرفت فناوری دفاعی کشور شناخته می شود. این موشک میان برد با برد عملیاتی حدود ۱۲۰۰ کیلومتر، کلاهک جنگی ۵۰۰ کیلوگرمی و دقت کمتر از ۳ متر (CEP)، توانایی هدف گیری دقیق اهداف استراتژیک مانند مراکز فرماندهی یا تأسیسات

نگاهی کوتاه به سابقه و کارنامه امیرسرتپ نصیرزاده

خلبانی که وزیر شد

امیر سرتپ عزیز نصیرزاده، وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، نامی است که در سال ۱۴۰۳ با ثبت رکوردی تاریخی در کسب رأی اعتماد مجلس به یکی از چهره های برجسته نظامی کشور تبدیل شد. او ششمین وزیر دفاع برخاسته از بدنه ارتش است که با ۴ دهه خدمت در نیروی هوایی و ستاد کل نیروهای مسلح، تجارب بسیاری به وزارت دفاع آورده است. از خلبانی جنگنده اف-۱۴ در سال های پایانی دفاع مقدس تا هدایت وزارت دفاع در یکی از حساس ترین برهه های تاریخ ایران، مسیر زندگی نصیرزاده داستانی از تعهد و تخصص و نگاه استراتژیک به دفاع از کشور است. نصیرزاده سال ۱۳۴۳ در شهر سراب در استان آذربایجان شرقی به دنیا آمد. در سال ۱۳۶۱ به نیروی هوایی پیوست و مسیر خود را به عنوان یک خلبان جنگنده آغاز کرد.

در دانشکده خلبانی نیروی هوایی تحصیل کرد و دوره های تخصصی را در ایران و پاکستان پشت سر گذاشت. اگرچه جنگ در سال های پایانی خود بود و فرصت مشارکت مستقیم او در عملیات رزمی محدود شد، اما تجربه پرواز با جنگنده اف-۱۴ تا مدت ها همکاری با فرماندهان بزرگی چون سپهبد شهید صیاد شیرازی و شهید منصور ستاری، پایه ای محکم برای آینده حرفه ای او ساخت. پس از جنگ، نصیرزاده پله های ترقی را در نیروی هوایی و سپس در ساختار کلان نیروهای مسلح طی کرد. ابتدا به عنوان وابسته نظامی ایران در ایتالیا خدمت کرد، تجربه ای که به او دیدگاهی بین المللی در حوزه نظامی بخشید. سپس در نقش های کلیدی مانند مدیریت جنگ الکترونیک در معاونت عملیات نیروی هوایی،

معاونت اطلاعات، و معاونت طرح و برنامه نیروی هوایی، توانایی های خود را در تحلیل، برنامه ریزی و مدیریت نشان داد. در سال ۱۳۸۸، به عنوان معاون هماهنگ کننده و رئیس ستاد نیروی هوایی منصوب شد و تا سال ۱۳۹۶ در این جایگاه، هماهنگی عملیات و توسعه زیرساخت های نیروی هوایی را هدایت کرد. در سال ۱۳۹۱، به درجه سرتپی رسید و نشان های متعددی دریافت کرد. در سال ۱۳۹۶، نصیرزاده به عنوان جانشین فرمانده نیروی هوایی انتخاب شد و تنها یک سال بعد، در ۲۸ مرداد ۱۳۹۷، با حکم رهبر انقلاب به فرماندهی نیروی هوایی ارتش رسید. در این دوره، او بر نوسازی ناوگان هوایی، تقویت توان عملیاتی و آموزش خلبانان تمرکز کرد. سه سال بعد، در سال ۱۴۰۰، به عنوان جانشین رئیس

ستاد کل نیروهای مسلح منصوب شد، مسئولیتی که او را در قلب تصمیم گیری های استراتژیک نیروهای مسلح قرار داد. در سال ۱۴۰۳، وقتی مسعود پزشکیان، نهمین رئیس جمهوری اسلامی ایران، نصیرزاده را به عنوان وزیر پیشنهادی دفاع به مجلس معرفی کرد، کمتر کسی انتظار داشت او با ۲۸ رأی موافق از ۲۸۸ رأی، رکوردی بی سابقه در تاریخ رأی اعتماد جمهوری اسلامی ثبت کند. نصیرزاده به عنوان ششمین وزیر دفاع از بدنه ارتش، با پیشینه ای غنی در نیروی هوایی، درک عمیقی از پیچیدگی های دفاع مدرن دارد. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، که نصیرزاده اکنون هدایت آن را بر عهده دارد، مسئول تأمین تجهیزات، پشتیبانی لجستیک و توسعه فناوری برای ارتش، سپاه و نیروی انتظامی است. این

نیز در اولین سال دوره وزارت امیر نصیرزاده یعنی در بهمن ماه سال گذشته معرفی و رونمایی شد. این موشک بالستیک نیز به عنوان بخشی از نسل جدید موشک های هوشمند ایران شناخته می شود. در اخبار غیررسمی حداکثر برد این موشک هزار و ۷۰۰ کیلومتر اعلام شده است، ضمن اینکه هنوز مشخص نیست موشک بالستیک اعتماد حداکثر چه مقدار سرچنگی می تواند حمل کند.

اما یکی از قابلیت های کلیدی موشک بالستیک اعتماد، کلاهک هدایت شونده آن است که تا لحظه اصابت، قابلیت هدایت و کنترل دقیق را حفظ می کند. این ویژگی به معنای افزایش دقت و اثربخشی موشک در مقابله با تهدیدات مختلف است. اساساً روش های هدایت موشک را می توان به دو دسته کلی تقسیم کرد: موشک هایی که فقط برای رسیدن به یک موقعیت مکانی مشخص هدایت می شوند و دوم موشک هایی که به سوی یک هدف متحرک می روند. یعنی سیستم های هدایتی گره اول فقط توانایی اصابت به یک هدف ثابت را دارند اما از گروه دوم می توان علیه اهداف متحرک هم استفاده کرد و موشک بالستیک اعتماد هم در این گروه دسته بندی می شود. این ویژگی ها، موشک اعتماد را در کنار برجسته ترین دستاوردهای موشکی ایران، از جمله «خرمشهر ۴»، «خبرشکن» و «سجیل» قرار می دهد.

ارتقای موشک های «خرمشهر»
موشک «خرمشهر ۵»، نسل ارتقا یافته موشک های سری خرمشهر با کلاهک سنگین ۲ تنی، یکی دیگر از دستاوردهای برجسته دوره وزارت امیر نصیرزاده است. این موشک با بردی بیشتر از سایر موشک های ایرانی، برای وارد کردن خسارات گسترده به تأسیسات استراتژیک مانند پایگاه های نظامی، تأسیسات صنعتی یا بندرها طراحی شده است. کلاهک ۲ هزار کیلوگرمی آن قدرت تخریب بی سابقه ای ارائه می دهد و دقت بهبودیافته آن (احتمالاً CEP در حدود ۲۰۰ متر) برای چنین کلاهک سنگینی کافی است.

«خرمشهر ۵» با بدنه ای مقاوم در برابر رادار و قابلیت مانور محدود در فاز نهایی، شانس نفوذ به سامانه های پدافندی را افزایش داده است. اگرچه اطلاعات دقیقی درباره پیشران آن در دسترس نیست، اما طبق اظهارات اخیر وزیر دفاع، فراتر از موشک های استفاده شده در جنگ اخیر عمل می کند و نکته جالب توجه آنکه «خرمشهر ۵» نیز مثل «قاسم بصیر» در جنگ مورد استفاده قرار نگرفته است.

رونمایی از «قاسم بصیر»، «اعتماد» و ارتقای موشک های بالستیک «خرمشهر» نشان دهنده تعهد وزارت دفاع به توسعه موشک هایی با دقت بالا، مانورپذیری و مقاومت در برابر جنگ الکترونیک است. موضوعی که ثابت می کند برنامه موشکی ایران در یک سال اول وزارت نصیرزاده نه تنها متوقف نشد، بلکه با شتابی بی سابقه پیشرفت کرده است. دستاوردهای که جایگاه ایران را به عنوان یک قدرت موشکی منطقه ای تثبیت کرده اند.

وزارتخانه، فرماندهی عملیاتی ندارد، اما قلب تپنده خودکفایی دفاعی ایران است. نصیرزاده بر خودکفایی در تولید تجهیزات نظامی تأکید کرد و پروژه هایی مانند موشک «قاسم بصیر» را به عنوان نمادی از پیشرفت ایران معرفی کرد. این موشک با برد ۱۲۰۰ کیلومتر، دقت کمتر از یک متر و توانایی مقاومت در برابر جنگ الکترونیک، نمونه ای از دستاوردهایی است که در دوره تصدی او بر وزارت دفاع به دست آمده است. او در گفت وگو ویژه خبری که به مناسبت روز صنعت دفاعی در آخرین روز مرداد امسال برگزار شد، با صراحت گفت: «تجرباتی که از جنگ اخیر به دست آوردیم، باعث شده که اولویات دیگری را هم در برنامه کاری مان قرار دهیم. صرفاً موشک نیست که در اولویت ما قرار دارد.

نقش وزارت دفاع

در توسعه فناوری ماهواره

فراتر از حوزه موشکی، نصیرزاده بر توسعه فناوری های فضایی هم تمرکز کرده و در دوره یک ساله حضور او در رأس وزارت دفاع، شاهد پرتاب های موفقیت آمیز ماهواره بودیم که توان نظارتی و ارتباطی ایران را تقویت کرده اند. این ماهواره ها با کاربردهای دوگانه نظامی و غیرنظامی، به ایران امکان داده اند تا اطلاعات دقیق تری از تحرکات دشمنان به دست آورد. مثلاً در طول یک سال گذشته، وزارت دفاع در راستای توسعه ظرفیت پرتابگرهای ماهواره، تثبیت فناوری پرتابگر، پرتاب و همچنین ساخت ماهواره توانست پرتاب موفقیت آمیز ماهواره بر دو مرحله ای «سیمرغ» را با قابلیت حمل ۳۰۰ کیلوگرم محموله به مدار «فخر ۱» را در مدار بیضوی ۴۱۰-۳۰۰ کیلومتری قرار دهد. همچنین توانست با ساخت ماهواره «چمران ۱» آن را با ماهواره بر «قائم ۱۰۰» سیاه پاسداران پرتاب و در مدار ۵۵۰ کیلومتر دایروی تزریق کند. این ماهواره با جرم حدود ۶۰ کیلوگرم از سری میکروماهواره های ساخت شرکت صنایع الکترونیک ایران محسوب می شود که مأموریت آن مانور اصلاح مداری و مانور ارتفاع مداری بود که با موفقیت انجام شد.

موشک بالستیک قاسم بصیر: نقطه اوج دقت و تخریب

- **پیشرفته ترین موشک نقطه زن ایران**
- **برد عملیاتی: حدود ۱۲۰۰ کیلومتر**
- **کلاهک جنگی: وزن تقریبی ۵۰۰ کیلوگرم**
- **دقت: کمتر از ۱ متر (CEP)**
- **ابعاد و وزن: طول ۱۱ متر، قطر تقریبی ۰.۶۸ متر و وزن کلی حدود ۷ تن**

رشد ۷۸ درصدی عملکرد مجموعه وزارت دفاع

اما برای درک اهمیت اقدامات یک سال گذشته وزارت دفاع، اشاره به این نکته کافی است که بداییم در بازه یکساله ابتدای نیرماه سال ۱۴۰۳ تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۴، مجموعه وزارت دفاع نسبت به عملکرد دوره مشابه قبل در تولید محصولات نظامی، رشد ۷۸ درصدی را تجربه کرده است. در همین رابطه می توان به الحاق هزار فروند پهپاد به ناوگان پهپادی ارتش، تجهیز «ناو پهپادبر شهید باقری» نیروی دریایی سپاه پاسداران و ایجاد توانمندی برخاست و فرود پهپادها روی این ناو، اجرای موفقیت آمیز اولین تست پروازی برخاست و فرود پهپاد «ابابیل ۳» از روی این ناو و دستیابی به فناوری پرواز جمعی پهپادها «ابابیل ۳ و ۵» با استفاده از توسعه فناوری هوش مصنوعی اشاره کرد.

در حوزه صادرات محصولات نظامی نیز وزارت دفاع با رشد جهشی ۵۰ درصدی در سال ۱۴۰۳، به تحقق ۹۱ درصدی عملکرد نسبت به برنامه ابلاغی دست پیدا کرد و توانست با ارزآوری از خروج ارز از کشور جلوگیری کند.

برش

بر توسعه همه جانبه توان نظامی تأکید دارد. نصیرزاده با سابقه همکاری با فرماندهان و مدیریت بحران های نظامی، دیدگاه متفاوتی برای آینده دارد. بویژه پس از آنکه طبق اذعان خودش، علاوه بر حوزه موشکی، دیگر حوزه ها هم در کانون توجهات خواهند بود. او بر همکاری نزدیک بین ارتش، سپاه و وزارت دفاع تأکید دارد تا از هم افزایی توانمندی ها برای بازآرندگی نظامی استفاده شود. توسعه موشک قاسم بصیر تنها یکی از دستاوردهای وزارت او در وزارت دفاع است؛ برنامه های او برای تقویت پدافند هوایی، جنگ الکترونیک و فناوری های سایبری، نویدبخش آینده ای قدرتمند برای نیروهای مسلح ایران است.

